

[Sigsgaard.]

stand af høj karat; den meningsløse frisering af landskabet må undgås. Også andre kunstprodukter end litteratur bør stilles gratis til folks rådighed, det være sig billedkunst, musik, film, teater; hvad f. eks. med gratisdage på teatrene? Indoktrineringen gennem skolebøger bør modvirkes gennem oprettelse af et offentligt skolebogsforlag. Tidsskrifterne bør støttes. I dag må f. eks. Rapport og Politisk Revy økonomisk slås for livet med 4.000-6.000 abonnenter; medens det højreorienterede Reflex kan udkomme i 67.000 eksemplarer — denne måned endda i 167.000 — der overvejende deles gratis ud; pengestærke kredse må jo stå bag. Filmen bør løsgøres fra filmbranchens dominans.

Målet for det hele må være frigørelse for formynderi og for udbytning, indflydelse og ansvar til den enkelte, fællesskab i stedet for konkurrence, ligestilling, udfoldelsesmuligheder; så kan man for min skyld godt kalde det for kulturrevolution.

Hanne Reintoft: Kulturministeren sagde forleden i sin redegørelse, at man med bekymring måtte se på den enkeltes udfoldelsesmuligheder. Samtidig gjorde ministeren opmærksom på, at oplevelsen af samtidens historie, gennem TV og andre massemedier, med dens opbud af tåbelighed og vold og med den stadige fare for udslettelse måtte få mange unge til at føle tilværelsen som noget absurd.

Det turde være rigtige betragtninger, og jeg tror slet ikke, at det alene gælder de unge. Men når udfoldelsesmulighederne mangler og risikoen for død og undertrykkelse er noget, der daglig kommer til os, hvordan tror man så, at det kan blive en tilværelse, hvor et kulturliv trives? Der snakkes altid om kulturkrise og kulturkløft; det er bare et andet ord for samfundskrise og kløften mellem mennesker i samfundet, og ingen af tingene kan overvindes hver for sig.

I ministerens betænkning og i redegørelsen har man da også understreget, at man ikke finder en definition af kulturbegrebet betimelig. Det er naturligt, for det ville blive en erkendelse af mange skæve ting i vort samfund. Ministeren afviser så rigtigt at slå kultur- og kunstbegrebet sammen, fordi

kultur er så meget andet, men hvad er kultur da? I kulturbegrebet må være indbefattet både de materielle og de åndelige resultater af menneskers arbejde for en forbedring af det fælles samfund og det enkelte menneskes liv. Den materielle kultur omfatter altså samfundets produktion af materielle goder, af boliger, af leynedsmidler, beklædning, sundhedsvæsen osv. Den åndelige kultur er resultaterne af menneskets åndelige virksomhed. Åndelig kultur er vor stræben efter indsigt i naturens og samfundets udviklings lovmæssighed, som det kommer til udtryk i videnskab, kunst, litteratur, og således at menneskets æstetiske og moralske anskuelser udvikles.

Kultur er også et fællesskab i skik og brug, i holdninger og vaner, i familieliv og kærlighed, de livsformer og adfærdsmønstre, under hvilke de samfundsmæssige og personlige forbindelser mellem mennesker finder sted, i produktionsliv, i det politiske livs former og i retsvæsenet.

Umiddelbart vil de fleste vel mene, at i et land, der tilhører den rige del af verden, skulle det stå godt til med den materielle kultur. Rigtignok fungerer også en del af den produktion, der er bestemmende for det, men hvordan fungerer den? Ministeren erkender, at der vælges byggeri af parkeringspladser i stedet for legepladser; meget kunne føjes til: motorveje prioriteres før kollektive trafikmidler, så ikke alle kan få del i naturværdierne, som betænkningen taler så smukt om, lufthavne og broer prioriteres før menneskeværdige boliger og kollegier. I Sverige har man regnet ud, at man kan bygge 115.000 børnehavepladser for det, farvefjernsynet vil koste. Hvem bestemmer, at befolkningen helst vil have et farvefjernsyn? Hvem bestemmer i det hele taget, hvordan produktionen bag vor materielle kultur skal planlægges og gennemføres? Hvis det bestemmes af de rigtige, hvorfor har vi da denne offentlige fattigdom midt i den private velstand, følelsen af utilstrækkelighed på livsnødvendige materielle goder og udbud af andre, opreklamerede, der ikke dækker savnet?

Hvad tilbydes der det moderne menneske? Det er rigtigt, at man i massemediene kan følge samtidens på visse områder dybt deprimerende udvikling. Vi kan se død og udslettelse i øjnene som daglig realitet. Sam-